

Trafikverket
trafikverket@trafikverket.se

Beslut om projektet Vägplan för väg 148 Skogsholm vattenskyddsåtgärder, kan antas medföra en betydande miljöpåverkan

Trafikverkets ärendenummer: TRV 2025/135474

Beslut

Länsstyrelsen beslutar att åtgärder enligt rubricerat förslag till vägplan inte kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Beslutet är fattat med stöd av 15 § väglagen (1971:948) (VägL).

Beskrivning av ärendet

Trafikverket har efter inledande samråd med Länsstyrelsen tagit fram ett samrådsunderlag för vägplan enligt VägL daterat 2025-12-12.

Ändamålet med vägplanen är att förbättra vattenskyddet och öka tillgängligheten för cyklister längs med del av väg 148 inom Visby vattenskyddsområde. Projektet innebär anläggning av vattenskyddsåtgärder, framför allt täta diken, längs en cirka 5,8 kilometer lång sträcka nordöst om Visby. För att förbättra framkomligheten för cyklister längs vägsträckan kommer en breddning av vägrenen att utföras.

Trafikverket genomförde år 2017 en riskanalys: *Riskanalys Visby vattenskyddsområde – påverkan från väg för berörda vägsträckor*, där aktuell väg ingick. Mot bakgrund av riskanalysen tog Trafikverket 2018 fram en åtgärdsvalstudie (ÅVS) för de analyserade vägsträckorna inom Visby vattenskyddsområde. Generellt konstateras i ÅVS:en att riskreducerande åtgärder är nödvändiga, och att det på de flesta sträckor krävs både trafikåtgärder som minskar sannolikheten för att olyckor sker och skyddsåtgärder som minskar sårbarheten vid händelse av olycka.

Enskilda har beretts tillfälle att yttra sig i enlighet med 14 c § andra stycket § VägL.

Trafikverket begär nu Länsstyrelsens beslut om projektet kan antas medföra betydande miljöpåverkan eller inte. Underlaget har granskats i beredning med berörda enheter inom Länsstyrelsen.

Motivering till beslutet

Av 3 kap. 8 a § vägförordningen (2012:707) följer att samrådsunderlaget ska uppfylla kraven i 8 § och 9 § 1 miljöbedömningsförordningen (2017:966) (MBF).

Länsstyrelsen kan konstatera att föreslagna åtgärder omfattas av 6 § MBF.

Länsstyrelsen ska bedöma om rubricerad åtgärd, med stöd av 10-13 §§ MBF, kan antas medföra en betydande miljöpåverkan eller ej. Länsstyrelsens beslut ska redovisa de omständigheter som talar för eller emot att projektet kan antas medföra en betydande miljöpåverkan, vilka följer nedan.

Åtgärdens lokalisering

De planerade åtgärderna omfattar bland annat breddning av vägren samt anläggande av vattenskyddsåtgärder längs en cirka 5,8 km lång sträcka av väg 148 inom Visby vattenskyddsområde.

Naturvärden

Mot bakgrund av att åtgärderna huvudsakligen planeras inom befintligt vägområde och att den påverkan som identifierats i samrådsunderlaget bedöms vara begränsad, bedöms projektet ur naturvårdssynpunkt i detta skede inte kunna antas medföra betydande miljöpåverkan.

Det finns dock förekomst av skyddade arter inom eller i anslutning till åtgärdsområdet, så som svartfläckig blåvinge och apollofjäril. Båda arterna är fridlysta enligt 4 § artskyddsförordningen. Det innebär bland annat att det är förbjudet att skada eller förstöra arternas fortplantningsområden eller viloplats, inklusive funktionella livsmiljöer. I tidigare samråd har Länsstyrelsen framfört att en artskyddsdispens kan behöva sökas för åtgärden.

Enligt samrådsunderlaget kan breddningen av vägen medföra viss påverkan på livsmiljöer för de ovan nämnda fjärilsarterna och på

vissa växtlokaler. Trafikverket bedömer dock att endast en mindre del av de totala livsmiljöerna i området berörs och att den regionala och lokala bevarandestatusen för arterna inte påverkas.

För att minska påverkan föreslås bland annat att avbaningsmassor sparas och återförs samt att näringsfattiga och kalkrika förhållanden återskapas i vägrenen.

Förorenade områden

Längs aktuell vägsträcka finns fyra potentiellt förorenade områden som endast identifierats, ett objekt i riskklass 4, ett objekt i riskklass 3, två stycken i riskklass 2 och två stycken som har åtgärdats till mindre känslig markanvändning. Region Gotland, Miljö- och byggnämnden är tillsynsmyndighet för de förorenade objekten: Visby gocartbana, Visby deponi, Boss Österby, Boss St Hästnäs, Visby brandstation, Skanska kabel, Skogsholms kronopark plantskola, Estryds handelsträdgård, Bengt Örtbrant-Tors i Bro, Bro bilverkstad och Billigare i Bro (SPIMFAB). Innan schaktning genomförs i närhet av dessa områden, och om ytterligare föroreningar påträffas längs sträckan, ska tillsynsmyndigheten kontaktas. Länsstyrelsen har inte bedömt åtgärdens påverkan på dessa objekt, då denna uppgift tillfaller tillsynsmyndigheten.

Länsstyrelsen ser positivt på att en masshanteringsplan tas fram och att förorenade massor hanteras på ett sätt som minimera risk för förorening av grundvattnet.

Grundvatten

Den sammantagna bedömningen är att vägplanen inte medför en betydande miljöpåverkan avseende grundvatten.

Länsstyrelsen ser positivt på att åtgärder vidtas för att förstärka skyddet mot förorening av grundvattenresursen inom vattenskyddsområdet. Det är viktigt att åtgärderna utformas med minimal negativ påverkan på områdets grundvattenbildning och att det bedöms vilken påverkan åtgärderna kan ha på miljö kvalitetsnormerna för grundvattenförekomsten.

Det är viktigt att Trafikverket samråder med Region Gotlands teknikförvaltning som är huvudman för de allmänna vattentäkterna och kan ha information avseende tillrinningsförhållanden etc. Tillsyns- och prövningsmyndighet utifrån

vattenskyddsföreskrifterna är Region Gotlands miljö- och byggnämnd.

MKN ytvatten

Vägplanen bedöms inte medföra en betydande miljöpåverkan avseende ytvatten.

Länsstyrelsen instämmer i bedömningen att påverkan av vägdragvatten på vattenförekomsten Själsöån kommer att bli liten, och inte påverkar möjligheterna att uppnå MKN.

Vattenverksamhet

Åtgärder i vatten, som byte eller förlängning av trummor, är vattenverksamheter som kommer att kräva anmälan eller tillstånd. Möjlighet att anmäla vattenverksamhet gäller för byggande av en bro eller anläggande eller byte av en trumma i ett vattendrag med en medelvattenföring som uppgår till högst 1 kubikmeter per sekund. Även andra åtgärder i diken kan anmälas om de är av mindre omfattning. Kravet på anmälan eller tillstånd gäller inte för verksamheter där det är uppenbart att vare sig enskilda eller allmänna intressen påverkas av verksamheten.

Kulturmiljö

Länsstyrelsen bedömer att projektet kan innebära negativ påverkan på kulturmiljön. Länsstyrelsen bedömer dock att det i dagsläget inte går att styrka betydande miljöpåverkan.

En arkeologisk utredning har uteslutit fornlämningar utmed delar av sträckan. Det finns dock sedan tidigare kända fornlämningar i form av milstenar och en kalkugn utmed sträckan (fornlämning L1976:5280). I KML-samråd har Trafikverket meddelat att ingrepp kan vara aktuellt, beroende på val av metod. Länsstyrelsen har förespråkade så restriktiva ingrepp som möjligt om det är nödvändigt, samt meddelat tillståndsplikt.

Länsstyrelsen saknar i dagsläget ett resonemang kring hur hänsyn kan tas till lokaliseringen av åtgärderna vid fornlämning, samt hur man avser att begränsa negativa effekter på ett effektivt sätt (jmf. MBF 12 § p. h, 13 § p. 5). I övrigt delar Länsstyrelsen Trafikverkets bedömning vad gäller att riksintresse för kulturmiljövården inte påverkas av åtgärderna.

Sammanfattande slutsats

Länsstyrelsen anser att vägplanen kan innebära en risk för negativ påverkan på kulturmiljön. Med hänsyn till aspekterna naturmiljö, förorenade områden, MKN, ytvatten och grundvatten och bedömer dock Länsstyrelsen sammantaget att de planerade åtgärderna inte kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Denna bedömning gäller under förutsättningar att Trafikverket hanterat de aspekter som Länsstyrelsen belyser, se Synpunkter på fortsatt arbete.

Synpunkter på fortsatt arbete

Naturmiljö

Frågor om påverkan på svartfläckig blåvinge och apollofjäril, inklusive behov av artskyddsdispens, behöver hanteras i den fortsatta planprocessen och i samband med kommande prövningar enligt artskyddsförordningen. Vid det fortsatta arbetet bör särskild hänsyn tas till de identifierade naturvärdesobjekten och till livsmiljöer för svartfläckig blåvinge och apollofjäril. Arterna är knutna till torr gräsmark och kalkpräglade miljöer med förekomst av värdväxter såsom vit fetknopp och backtimjan.

Länsstyrelsen noterar att en naturvärdesinventering har genomförts inom projektområdet och att resultaten sammanfattas i samrådsunderlaget. För att möjliggöra en mer fullständig bedömning av naturvärdena och den planerade åtgärdens påverkan på dessa kan det vara värdefullt att ta del av den fullständiga inventeringsrapporten i det fortsatta arbetet med vägplanen.

Längs den aktuella vägsträckan förekommer den invasiva främmande arten parkslide. Förekomsten har uppmärksamats i samrådet och behöver beaktas i det fortsatta arbetet med vägplanen. Parkslide omfattas av bestämmelser i förordningen (2018:1939) om invasiva främmande arter, och arten kan spridas genom hantering och förflyttning av jordmassor samt genom schakt- och anläggningsarbeten.

Vid planering och genomförande av åtgärder bör därför särskild försiktighet iakttas för att undvika spridning av parkslide, exempelvis genom lämplig hantering av massor, rengöring av maskiner samt anpassad bekämpning där arten förekommer.

Vattenverksamhet

Ärenden gällande vattenverksamhet ska hanteras separat från vägplanen. En anmälan om vattenverksamhet behöver skickas in till Länsstyrelsen senast åtta veckor innan planerat utförande.

Åtgärder som kan inverka på funktion hos eller möjlighet till underhåll av markavvattningsföretaget Halner och Tors dikningsföretag av år 1930 behöver samrådas med delägare i markavvattningsföretaget.

Beslutet kan inte överklagas

Detta beslut kan inte överklagas, vilket följer av 74 § andra stycket VägL.

Beslutande

Beslutet har fattats av samhällsplanerare Torun Stening. I handläggningen har även naturvårdshandläggare Anna Persson, kulturmiljöhandläggare Daniel Langhammer, vattenhandläggare Annika Broms och Emilie Åström medverkat.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.